

„Pokud zavedeme povinnou matematiku, a tedy fakticky i povinný cizí jazyk, počet neúspěšných maturantů výrazně stoupne a na nástavbách dosti pravděpodobně už neodmaturuje skoro nikdo. Můžeme si říct, že žádná škoda, když na to ti lidé nemají, a tenhle typ škol zrušit. Jenže je přijatelné mít vzdělávací systém, kde, když neodmaturujete v osmnácti, už fakticky nemáte šanci?“

Tomáš Feřtek [na datech ukazuje](#), jak se od zavedení státní maturity každoročně víc liší úspěšnost mezi obory středních škol.

Krátce

- **Desegregovat děti ve školách přísluší obcím.** [Reportáž Seznam Zpráv](#) obsáhle vypráví příběh Krnova, Mostu nebo Kladna. Tato města spojuje vyšší počet romských rodin, jejichž děti tu chodí do základních škol. Jednotlivá města ale různé určují spádové oblasti a buď se snaží děti z romských a neromských rodin namíchat, nebo naopak od sebe rozdělit. „V tom lokálním systému jsou všichni spokojeni, jak to funguje. Jeden typ škol se špatných dětí zbaví a ten druhý typ se cítí být profíky na špatné děti,“ říká analytik Člověka v tísní Daniel Hůle, který je zároveň spoluautorem [Analýzy segregace v základních školách](#). „Je to ale jen hloupý alibismus, se kterým bychom se neměli spokojit, protože základní ambicí by mělo být, aby i romské a znevýhodněné děti zažily úspěch v běžné základní škole,“ dodává Hůle.
- **Místo zavádění povinné matematiky bychom se měli snažit o udržení meziroční srovnatelnosti testů a předvídatelnosti státní maturity, říká v druhém textu věnovaném analýze dat ze státních maturit Tomáš Feřtek.** [Ministerstvo nemá podle něj kvalitu a srovnatelnost jednotlivých testů pod kontrolou](#), parametry se mění z roku na rok podle libovůle Cermatu a maturita je nespravedlivá zvláště k těm, kteří se svými výsledky pohybují na hraně. Pokud se nyní zavede povinná maturita ze tří předmětů, predikuje Tomáš Feřtek, počet neúspěšných maturantů výrazně stoupne a na nástavbách dosti pravděpodobně už neodmaturuje skoro nikdo.
- **Ministryně Maláčová si i přes protesty stojí za návrhem odebrat dávky za zameškané hodiny.** „Myslím si, že musíme do té problematiky obchodu s chudobou důrazně říznout, protože nám za posledních deset let počet vyloučených lokalit narostl na trojnásobek,“ říká ministryně práce a sociálních věcí. Institut pro sociální inkluzi [zveřejnil „hitparádu“ výhrad k zákonu o přídavku na bydlení](#) (Romea), kde přehledně ukazuje, které organizace a ministerstva se zákonem nesouhlasí. Na námítky ministerstva školství Maláčová [reagovala v deníku Právo](#) (Česká škola): „Ať ministerstvo školství začne řešit to, že povinná školní docházka není naplňována. Pokud přijdou s řešením, kdy nám děti nebudou odcházet ve velkém měřítku negramotné, a tím pádem se z nich v podstatě na dalších 50 let nestanou lidé existenčně závislí na dávkách, tak velmi ráda o tom budu diskutovat.“
- **Povinnou maturitu z matematiky jsme vzali za špatný konec, papír vám logické myšlení nezaručí, říká Plaga.** Poslanecká sněmovně začala bouřlivě [projednávat návrh školského zákona rušící povinnou maturitu ze tří předmětů](#) (České noviny). Definitivně se ale rozhodne až na jaře. Rozdílné názory na to panovaly ve všech poslaneckých frakcích s výjimkou Pirátů, kteří jsou pro její zrušení. Někteří vládní poslanci při projednávání návrhu zákona ve Sněmovně navrhovali pouze odklad o rok, nanejvýš o dva. Po třech hodinách debaty ve Sněmovně se poslanci rozhodli návrh zákona posunout do školského výboru. Projednání připomínek se očekává v polovině února. [Ministr školství uvedl](#) (Deník N), že samotná zkouška není „správnou cestou k tomu, abychom měli lidi, kteří budou umět matematiku používat.“
- **Nominujte inspirativního učitele na cenu Global Teacher Prize CR 2020.** Ocenění sleduje odbornost pedagogů, individuální přístup k žákům, vytváření a používání inovativních učebních metod a zapojení učitelů do mimoškolních aktivit a odborné komunity. [Nominace jsou otevřeny do 28. února](#).

V souvislostech

NOVELA ZÁKONA O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH: „DEPROFESIONALIZACE“ ČI JEDINÁ ZÁCHRANA ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ?

Minulé úterý se po dlouhém čekání dostala na jednání poslanecké sněmovny ostře sledovaná [novela zákona o pedagogických pracovnících](#) (PSP ČR). Ta přichází s úpravou několika oblastí. Např. formálně zavádí adaptační období pro začínající učitele. Dále mění podmínky akreditací DVPP a [upouští od povinného akreditovaného programu](#) (SKAV), které slouží pouze k prohlubování odborné kvalifikace a nevede k získání kvalifikace dle samotného zákona o ped. prac. Novela mimo jiné rovněž [zpřísňuje kvalifikační předpoklady](#) (EDUin) pro asistenty pedagoga.

Největší kontroverze však [vyvolává ustanovení](#) (PSP ČR), které umožní řediteli školy uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo střední školy lidem, kteří dosud nezískali odbornou kvalifikaci pro výkon učitelství profese, ale splňují podmínku požadovaného stupně vzdělání (u učitelů druhého stupně či klasických učitelů středních škol jde o magisterské vysokoškolské vzdělání) a v případě tzv. odborníků z praxe též podmínku odbornosti. Pokud tedy ředitel školy nově uzná zájemcům o učitelství vysokoškolské vzdělání v oboru, pak budou moci přímou pedagogickou činnost vykonávat nejdéle po dobu tří let. Do té doby si musí doplnit pedagogickou kvalifikaci (známou jako pedagogické minimum, typicky v programu celoživotního vzdělávání vysoké školy).

Novelu zákona z dílny ministerstva školství představil Robert Plaga. Ten ve svém [vystoupení shrnul](#) (PSP ČR), že cílem návrhu je zvýšení zapojení odborníků z praxe do výuky a záměr řešit palčivý problém nedostatku učitelů odborného výcviku. Ministr připomněl výsledky nedávného [šetření o stavu učitelů v regionálním školství](#) (MŠMT), které upozornilo na slabé populační ročníky studující na vysokých školách, vysoký průměrný věk pedagogů hlavně na úrovni středního a vyššího odborného školství, a tím předpokládaný zásadní nedostatek pedagogů v budoucích letech. Zároveň zmínil již nyní velký problém se zajištěním kvalifikované výuky v některých krajích, především Karlovarském. Stávající úprava dle ministra umožňuje tzv. „na výjimku“ učit v podstatě komukoliv. Novela pro nepedagogicky vzdělané uchazeče o výkon učitelství profese definuje alespoň základní kvalifikační a odborné předpoklady pro zajištění výuky. Dle ministra bude obecně posíleno postavení ředitele školy jako klíčového garanta odborné a pedagogické úrovně výuky na své škole.

Stojí za připomenutí, že dle šetření ministerstva učitele regionálního školství charakterizuje velmi vysoký průměrný věk 47,2 let (při pomyslném rovnoměrném rozložení učitelů podle věku by měl činit jejich průměrný věk optimálně 45,0 let). U žen je tento věk 47,0 let, u mužů 48,0 let. Pokud odhlédneme od vyšších odborných škol, je nejvyšší průměrný věk učitelů na středních školách (49,4 let), nejnižší u mateřských škol (45,4 let). [Rekordmani jsou v tomto ohledu učitelé strojnictví, jejich průměrný věk dosáhl 55 let](#) (iDnes.cz). Ale přes padesátku se přehoupl i průměrný věk středoškolských učitelů fyziky, matematiky, informačních technologií nebo ekonomiky. Školní rok 2018/2019 charakterizovalo pouze zhruba 3,7 % začínajících učitelů, tj. 2,25 % absolventů pedagogických oborů a 1,45 % absolventů doplňujícího studia. Takové počty jsou pro přirozenou obnovu nedostačující. Nejvyšší podíl začínajících učitelů vykazuje Jihomoravský kraj (4,5 %), nejnižší Karlovarský kraj (2,1 %). U více než 8,6 tis. úvazků učitelů (6,4 %) byl školami avizován jejich odchod od školního roku 2019/2020.

Poslance, kteří návrhu zákona vyjádřili ve svých proslovech podporu, nelze zařadit stranicky, ani profesně. Pro podporu ministerského návrhu vystoupili např. poslanec a bývalý středoškolský učitel [Martin Baxa](#) (ODS), bývalí i současní vysokoškolští pedagogové [Lukáš Bartoň](#) (Piráti), [Karel Rais](#) (ANO) či [František Vácha](#) (TOP 09), který na plénu tlumočil podporu návrhu z pozic některých fakult připravujících učitele (např. přírodovědeckých). Argumenty proti novele přednesli především zástupci [pedagogických fakult](#) (IDNES) a profesních učitelských organizací (např. [odborníky](#)), které byly na půdě Sněmovny reprezentovány především poslanci Antonínem Staňkem (ČSSD a také [Pedagogická fakulta UPOL](#)) a Jiřím Miholou (KDU-ČSL a také [Pedagogická fakulta MU](#)). Střízlivě se k návrhu postavila i [bývalá ministryně Kateřina Valachová](#) (ČSSD), která varovala před nezamýšlenými důsledky úpravy v podobě vytvoření „paralelního systému“.

Někteří poslanci varovali před „nebezpečnou a zákeřnou devastací učitelství profese“. V té souvislosti zmiňují otevření „Pandořiny skříňky“ a kroky k obcházení vysokoškolské přípravy budoucích učitelů. EDUin novelu a tedy otevření učitelství profese podporuje vzhledem k alarmujícímu podstavu na řadě českých škol, ale považuje za zcela nezbytné, aby speciálně pro tyto (ne)učitele byly připraveny od doby jejich nástupu adresně zacílené vzdělávací programy (např. formou e-learningu, tedy MOOC), které budou zaměřeny na základní otázky pedagogiky, obecné a transdisciplinární (případně oborové) didaktiky a vývojové psychologie s důrazem na klíčová témata (organizace výuky a výukové metody, vzdělávání heterogenních tříd atd.) v zájmu zajištění alespoň elementární podpory výkonu učitelství profese bez pedagogické kvalifikace. To vše v návaznosti na připravovaný profesní či kompetenční rámec pedagogické profese.

Štěpán Kment, Karel Gargulák, analytici EDUin

Akce tohoto příštího týdne (výběr z [EDUkalendáře](#))

13. 2., 14.00, Praha, Kulatý stůl SKAV a EDUin, Nakolik dnešní maturita odpovídá cílům vzdělávání?

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT